

РЕШЕНИЕ

№ 67

гр. София, 28.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ТО VI-6, в публично заседание на двадесет и седми септември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Елена Радева

при участието на секретаря Анелия Й. Груева
като разгледа докладваното от Елена Радева Фирмено дело №
20221100800032 по описа за 2022 година
за да се произнесе, съобрази следното:

Производство по чл. 595 и сл. от ГПК вр. с чл. 15 и сл. от Закона за вероизповеданията.

Фирмено дело №32/2022г. по описа на СГС, ФО, 6-6 състав, е образувано въз основа на заявление вх.№44326/12.07.2022г., подадено от „Й.Х. Ц.Х.С.Й.А.“, чрез адв. А. П., със съдебен адрес гр.София, район „Средец“, ул. „***** II“ № ***** обективизиращо искане за първоначално вписване на християнско вероизповедание, представляващо религиозна общност по смисъла на закона за вероизповеданията (ЗВ).

Към молбата за вписване страната е представила документ за платена държавна такса по сметка на СГС, учредителен протокол от 06.07.2022г., обективизиращ решения на три физически лица, а именно: Б.П. Р., Г. П. Р. и М.Г. Р.а, за учредяване на нова християнска общност - вероизповедание „Й.Х. Ц.Х.С.Й.А.“, приемане на устав на църквата и избор на ръководство на същата, а именно – председател на църквата, обозначен като Архиепископ и нейн представляващ и избор на Върховен духовен съвет, чийто членове са тримата учредители на сдружението. Заявителят е представил и устава на църквата, приет на учредителната събрание.

С молба от 18.07.2022г. страната е представила на съда удостоверение за запазване на наименованието на заявителя, във връзка с изискването за уникалност на същото.

С разпореждане от 13.07.2022 година съдът е изпратил на Дирекция „Вероизповедание“ към МС препис от представените документи за

становище.

На 26.07.2022 година е постъпило становище от административния орган, с което се приема, че заявлението и приложените към него документи несъмнено определят заявителя като религиозна институция, претендираща да представлява православното вероизповедание.

В документа е посочено, че съгласно чл.13, ал.3 от Конституцията на Република България е прогласено, че традиционната религия в страната е източноправославното изповедание в унисон, с която норма на чл.10 от ЗВ, определяйки източното православие като традиционно изповедание в страната, е прието, че негов изразител и представител се явява самоуправляващата се Българска православна църква, която под името Патриаршия се явява правопреемник на Българската Екзархия и е член на Едната, Свята, Съборна и Апостолска църква. Тя се ръководи от Светия Синод и се представлява от Българския Патриарх, който е и Митрополит Софийски.

Ето защо Дирекция „Вероизповедание“ заема становище, че представеният устав на новоучредената религиозна институция, както и наименованието и противоречат на закона. Пояснено е, че напълно в разрез с православието е и учредяването на църквата само от миряни, като остава напълно неясен въпросът относно епископата, който осигурява апостолската приемственост. Към експертното становище са приложени становище на Светия синод по други аналогични случаи.

Софийски градски съд, след като обсъди подаденото заявление и прецени писмените доказателства по делото, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

В случая е поискано вписване на вероизповедание, учредено от религиозна общност в регистъра на религиозните институции по чл. 18 от ЗВ, воден от СГС.

За да обоснове искането си заявителят е представил преждеописания учредителен акт и устава на изповеданието, учредено от религиозната общност, като доброволно обединение на физически лица за изповядване на определена вяра, извършване на богослужение, религиозни обреди и церемонии, които са фиксирани в този устав.

От представените документи се установява наличие на религиозна общност по смисъла на § 1, т. 2 ДР ЗВ, която, съгласно легалната си дефиниция, представлява доброволно обединение на физически лица за изповядване на религия, извършване на богослужение, религиозни обреди и церемонии. Тази религиозна общност, съставена от три лица, е взела единодушно решения за учредяване на нова християнска общност, приемане на нейния устав и избор на ръководни органи на 06.07.2022 година.

Съдът в настоящото производство извършва проверка за спазването на императивните разпоредби на закона и спазване на изискванията за вписване.

При извършената от съда проверка по подаденото заявление се установява, че заявлението изхожда от легитимирано лице в регистърното

производство – председателя на религиозната общност. Към заявлението са представени изискуемите от закон документи.

Представеният по делото учредителен акт обективира безусловната воля на три физически лица да учредят религиозна институция, с която се легитимират, в правно-технически смисъл, своята религиозна общност и чрез който учредителен акт упражняват конституционно признатото и право на сдружаване на верска основа.

Съдът констатира, че представеният устав има формално минималното съдържание, съобразно изискванията на закона – чл.17 от Закона за вероизповеданията.

Положителните предпоставки за вписването на религиозната общност в регистъра са наличието на доброволно обединение на физически лица за изповядване на дадена религия, извършване на богослужение, религиозни обреди и церемонии (чл. 9 вр. с § 1, т. 2 от ДР на ЗВ), приет устав с минимално необходимото съдържание по чл. 17 от ЗВ, наименование и седалище на общността, които да не съвпадат с тези на друга вече регистрирана религиозна институция (чл. 18, т. 2 вр. с чл. 15, ал. 2 от ЗВ), избрани органи на управление и представителство (чл. 18, т. 3 и т. 4 от ЗВ).

Нормативната рамка на изповеданията, като правен механизъм за доброволно сдружаване на лица на верска основа, е Конституцията на Република България (КРБ) и Законът за вероизповеданията (ЗВ).

За да се уважи искане за вписване на религиозната институция следва да се установи наличието на изискуемите от закона предпоставки и липса на основание за отказ за вписване- напр. наличие на забраните по чл.13, ал.4 и чл.37, ал.2 от Конституцията на Република България (КРБ).

Съобразно чл.13 от Конституцията вероизповеданията са свободни, а религиозните институции са отделени от държавата. Тези принципи са възпроизведени и в чл.4 от Закона за вероизповеданията (ЗВ).

Правото на вероизповедание, като основно право, закрепено в нормативната база на Републиката, стои в основата на възможността лицата, които изповядват едно и също вероизповедание да се сдружават, да участват в създаване или участие в религиозна общност, организиране на институции на общността.

Ето защо в основата на учредяването и организирането на една религиозна общност, а оттам и на религиозна институция, стои правото на вероизповеданието. То обединява лицата, за да създадат религиозна общност, по смисъла на § 1, т. 2 ДР ЗВ, която, съгласно легалната си дефиниция, представлява доброволно обединение на физически лица за изповядване на религия, извършване на богослужение, религиозни обреди и церемонии. А тази религиозна общност от своя страна е взела решение да учреди религиозна институция, каквото право и дава нормата на чл.14 ЗВ.

Съобразно даденото експертно становище тази религиозна общност има претенции да представлява православно вероизповедание, който извод е

направен въз основа на изложените в устава верски убеждения и богослужебна практика (чл.1, 2, 3 и 4 от устава). Поради това, че компетентният орган на специализираната администрация е достигнал до извод, че новоучреденото изповедание претендира да представлява православното християнско, е дадено отрицателно становище.

Този извод предполага необходимост от това да се разгледа въпроса относно идентификацията на новоучредената религиозна институция.

Във връзка с това становище съдът е допуснал служебно изслушване на съдебна експертиза, която да даде категоричен отговор на въпроса относно това каква е богословската същност на учреденото вероизповедание, чието вписване на иска.

Във връзка с това становище молителят е депозирал молба на 26.09.2022 година, с която се противопоставя на основателността на депозираното становище на специализираната администрация, като изрично заявява, че заявеното за вписване вероизповедание не изповядва източноправославното християнско вероизповедание; оспорва верските убеждения на това изповедание да са идентични с тези на Българската православна църква, но дори това да е така, то това не е основание за отказ за вписване, защото не представлява нарушение на чл.13, ал.3 вр. с чл.10 от ЗВ. Позовава се на решение от 20.04.2021г. на ЕСПЧ, с което България е осъдена, поради отказ за вписване на религиозна институция; твърди ирелевантност на твърденията в становището относно начина на учредяване на църквата и възможността това да се извърши само от миряни.

Молителят е отказал да заплати депозит за назначената експертиза, като в проведеното на 27.09.2022 година представляващият новото религиозно формиране изрично заявява на съда, че изначално изключва допусната експертиза да бъде дадена незаинтересовано от богослов от Богословския факултет на СУ. В дадените пред съда обяснения представляващият изповеданието сочи какви са разликите между това вероизповедание на източноправославната религия, основаваща се на Бога като троическо лице, основата на религията и др. Твърди, че достоверна експертиза по тези въпроси не би могъл никой да изготви, тъй като според него няма компетентно лице на територията на света, което да каже дали това е източно православие или не.

С оглед становището на специализираната администрация, становището на молителя, съдът намира за необходимо да посочи следното:

Смисълът на доброволното сдружаване, което стои в основата на обединяването на лицата, за да създадат религиозна общност, е споделянето на определени идеи, в случая верски убеждения и практики, които искат да съпреживяват, упражняват и проповядват. Смисълът на доброволното сдружаване в случая се основава на необходимостта от задоволяване на определени потребности. Подобно сдружаване винаги преследва идеални цели. Като правен механизъм за тяхното постигане законодателят е предвидил възможността за регистриране на религиозната общност като юридическо лице, чието възникване и статут иде да гарантира правата на

вероизповеданието, като институция, както и на неговите членове и последиците от тази регистрация, съобразно нормите на чл.21 и сл. от ЗВ, свързани с възможността за участие на вероизповеданията в гражданския и търговски оборот, придобиване на вещни права, получаване на субсидии от държавата и др.

Възможността възникналата религиозна общност да прерасне в религиозна институция, като сдружаване между субектите на религиозна основа, е израз на свободата на съвестта и убежденията, „която по своята същност не познава никаква правна санкция“ (решение №5 от 11.06.1992г. по конст. дело №11/1992г. КС на Република България), „а приобщаването на човека към едно или друго вероизповедание зависи от интимно убеждение, върху което държавата дори, ако поиска, не би имала възможност да упражни материално въздействие“ (пак там).

С цитираното решение на КС се приема, че характерна особеност на правото на вероизповедание, както и правото на мисълта и убежденията е, че това е едно абсолютно основно човешко право, непосредствено свързано с интимния духовен мир на човека, поради което представлява ценност от висш порядък. Тази особеност стои в основата на възможните правомощия при упражняването му, като предопределя и цялостния режим на регулация на тази сфера. Единствените ограничения на това основно, абсолютно и ненакърнимо човешко право са пределите, които изчерпателно са уредени в Конституцията на държавата, а именно забраната верските убеждения да се ползват за политически цели, да са насочени срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве, морала и срещу правата и свободите на другите граждани – чл.37 от Конституцията. В цитираното решение КС приема, че отличителен белег на религиозното сдружаване е и че то си поставя цели и задачи, които са свързани с реалното осъществяване на правото на вероизповедание. Прието е, че правото на религиозно сдружаване има няколко основни белега, които го отличават от обикновеното сдружаване. Тези белези са свързани с времето, през което действа сдружаването, целите и задачите, които то си поставя.

Тълкуването на действащата Конституция води до извода, че сдружаването на религиозна основа се прави без оглед на неговата продължителност и това произтича от интимната психологическа мотивация на членовете на религиозното по характер сдружение. Отличителен белег на религиозното сдружаване е и че то си поставя цели и задачи, които са свързани с реалното осъществяване на правото на вероизповедание.

Както е посочено и по-горе, смисълът на доброволното сдружаване в случая се основава на необходимостта от задоволяване на определени потребности. Подобно сдружаване винаги преследва идеални цели, но това са последиците от създаване на самото юридическо лице, а правото на вероизповедание, което стои в основата на възможността за сдружаване, е правото на вероизповедание, което е право на свободния човешки избор, както и възможността за свободното му упражняване, част от което е създаване на религиозни общности и сдружения.

Характерът на правото на вероизповедание и неговата регулация, предпоставят необходимостта от това да се разясни в настоящия случай необходимостта на регистриране на новоучредената религиозна институция.

Този въпрос поставя от своя страна следващият въпрос, а именно въпросът относно необходимостта от идентификация на верската основа на новоформираното сдружение.

Този въпрос е пряко свързан с правото на свобода на избор на вяра, възможността за институционална идентификация на избраното изповедание, в контекст на свободата на сдружаване и целите на подобна организация.

Както правилно сочи молителят, в представеното решение на ЕСПЧ от 20.04.2021г. изрично е посочено, че не е въпрос от компетентността на съда/държавата да разглежда и се произнася относно това дали е налице идентичност между отделните вероизповедания, а е въпрос от компетентността на самите религиозни общности, като този извод е обоснован чрез подчертаване на основополагащите принципи закрепени в чл.9 и 11 от Конвенцията а правата на човека. Подчертано е, че ролята на БПЦ и значението и за нейните последователи и цялото общество, е несъвместимо с принципа на плурализма, ако държавата ограничава религиозната общност да се подчини под едно ръководство.

Съдът споделя тази теза, но поставя друг въпрос, а именно- дали плурализмът се явява нарушен, ако съдът постави на изследване въпросът относно идентификацията на новоучреденото вероизповедание. По виждане на състава това не е така. В основата на сдружаването на верска основа, както е посочено и по- горе стои основно човешко право, а именно правото на верска идентичност, като част отговор на търсене на човешка идентичност или иначе казано идентификацията на човешката същност, която в своето верско изражение дава основание за създаване на религиозна общност, а оттам и на вероизповедание. Следователно съществуването на вероизповеданието е пряко свързано и производно от интимното вътрешно усещане за необходимост от това да се споделят и следват определени верски убеждения и да се осъществяват религиозни практики. Както е прието (и в практиката на съда на РБ, така и в тази на ЕСПЧ) не е налице невъзможност верските убеждения и практики да се осъществяват и без да са институционализирани под формата на вероизповедание. Институционализацията се осъществява, за да се постигнат определени правно допустими цели, свързани с участието в търговския и граждански оборот, придобиване на вещни права, защита чрез органните представители на правата и законните интереси на тази религиозна общност и членовете и др.

Следва да бъде подчертано, че сдружаването и правото на сдружаване, което е конституционно признато, не е неограничено. Не може това право и неговото упражняване да бъде предпоставено и упражнено само от преждеописаните последици от вписване на вероизповеданието. Следва това вероизповедание да обоснове необходимостта от своето съществуване на база своята идентичност, чрез която неговите сегашни и бъдещи членове

задоволяват своите потребности, поради които съществува с необходимостта институцията, като способ за споделяне на верските им убеждения и практики, пряко произтичащи от интимния духовен мир на човека. Именно тази висша човешка потребност е предпоставката за съществуване на религиозната общност и тя налага и необходимостта от нейното институционализиране. Последното като форма на сдружаване е последица, а не предпоставка за уважаване на молбата за регистрация. Самата регистрация е проява на държавната санкция, която извършила проверка за липсата на ограничения съгласно чл.13 и чл.37 КРБ, приела осъществената идентификация на верските убеждения и практики и тяхната своеобразност, изключваща идентичност с други съществуващи вероизповедания, се явява последният елемент от възникване новото юридическо лице. Основното за всяка религия е ясната идеологическа основа и верска доктрина. Извършената от представляващия молителя декларация, че изповеданието не представлява източно православие не ангажира съда да възприеме тази теза, тъй като не е налице обосновка от теологичен характер, която да удостовери верността на направената декларация, която се намира в противоречие със становището на административния орган. Последният има необходимата компетентност да извърши преценка относно ясната идеологическа и верска основа на доктрината, изложена в устава на новоформираното вероизповедание.

Ето защо, поради липса на ясна идентификация на сдружението, което иска да бъде регистрирано като вероизповедание, което да го отграничи от съществуващата Българска Православна Църква или друга религиозна институция, молбата за вписване на молителя в регистъра на вероизповеданията, воден от СГС не следва да бъде уважена. Създаването на вероизповедание, за да се постигнат благоприятни последици, посочени в ЗВ, без да се установи неговата ясна богословска идеология и основа, която се явява първопричина за възникване на религиозната общност, за да бъдат постигнати идеалните цели на това своеобразно сдружаване, свързани с религиозния мироглед на неговите настоящи и бъдещи членове, е пряко производна от необходимостта това вероизповедание да бъде отлито от съществуващите вероизповедания. Ясното противопоставяне на представляващия вероизповеданието на БПЦ и отричането на твърдяната идентичност между проповядваните от него верски убеждения и практики от тези, които проповядва БПЦ, не е достатъчно основание за уважаване на молбата за вписване на новосформираната църква. В този смисъл настоящият състав на съда изцяло споделя вече изразено становище от друг състав на СГС, с постановено решение № 23 от 23.08.2021г., постановено по т.д. №35/2021г., по описа на ТО, 6-20 състав, с което съдът разграничавайки предпоставките за вписване на вероизповедание, ги обособява на две групи-строгий формалните, свързани с удовлетворяване на необходимостта от изпълнение на изискванията на закона, касателно това, че няколко души следва да се сдружават, да вземат решение за възникване на новата църква, приемане на нейния устав, съдържащ необходимото минимално съдържание съгласно нормата на чл.17 от ЗВ, както и изпълнение на забраната по чл.15, ал.2 ЗВ, а другото изискване е за необходимостта от ясна идеология, която да

обозначи недвусмислено новообразуваното юридическо лице, обособявайки същото по начин, който го отличава от останалите верски институции. В това решение съставът на СГС е приел, че : „Ако общността почива на основните принципи на вече регистрирано вероизповедание, то тя би разкрила правните характеристики на нейно поделение, за регистрацията на което съгласно чл. 27 ЗВ се изисква съгласие на регистрираната религиозна институция“.

Настоящият състав изцяло споделя изложената теза за необходимост от отличимост на новосформираната религиозна общност, чиято регистрация се иска, от съществуващите църкви. Тъй като по делото такава отличимост не е доказана, а за нейното съществуване не е достатъчно само наличието на уникалност на наименованието, то молбата за вписване на религиозна институция „Й.Х. Ц.Х.С.Й.А.“, следва да се остави без уважение.

Водим от изложеното съдът

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ молба по чл.18 от Закона за вероизповеданията за вписване в регистъра, воден от СГС, на религиозна институция „Й.Х. Ц.Х.С.Й.А.“ със седалище гр.София, район „Възраждане“, площад *****, учредена на учредително събрание, проведено на 06.07.2022година.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Апелативен съд- София, в едноседмичен срок от връчването му на молителя, чрез адв. А. П. П., със съдебен адрес гр.София, район „Средец“ 1124, ул.“***** II“ №*****.

Съдия при Софийски градски съд: _____